

Modernice! - závan holandskej architektúry v premostení SNG

Author: Ing. arch. Miro Minca | Published: 01.07.2009

Fakt, že Holandania sú ľudia kreatívni a nezaťažení predsudkami, naznačuje aj samotný názov výstavy: Modernice! Okrem otrocky preloženého anglického slova, teda „Modernizuj!“, alebo foneticky poslovenčeného „Modernajsuj!“ sa však núka aj preklad v podobe akejsi slovnej hračky slova „modernice“- ako „moderný“ a „pekný“ alebo „pekná moderna“.

Kamiel Klaasse: „Brutálne dobrý priestor“

To, že si architekti z krajiny tulipánov vybrali na svoju prezentáciu práve budovu SNG, nie je vôbec náhoda. Ako prezradil jeden z nich, Kamiel Klaasse, pri prvej návšteve Bratislavy bol touto stavbou od architekta Dedečka priam nadšený. Na jej adresu dokonca povedal, že je „brutálne dobrá“... Tu niekde by sme mohli hľadať aj paralely medzi holandskou modernou Rotterdamu a slovenskou Bratislavou. Podobne sa vyjadrili o slovenskej modernej architektúre z čias komunizmu aj iní holandskí architekti, ktorí k nám zavítali v priebehu posledných rokov.

Kamielova úprimná reakcia je preto pochopiteľná a vyústila do realizácie výstavy v „brutálne dobrom“ priestore premostenia. Počas jej vernisáže, ktorej sa zúčastnil osobne, sa tento usmiaty a pozitívne naladený Holanďan veľmi pochvalne vyjadril k danému priestoru, ale aj k už spomenutej slovenskej architektúre. Hovoril o hoteli Kyjev, v ktorom bol ubytovaný, o remeselne kvalitných detailoch a použitom kameni - travertíne. Na to vtipne poznamenal, že toľko stavieb z travertínu ešte nevidel, akoby aj naše MHD bolo s ním obložené...

Výborne pripravenú výstavu (a s dobrým obsahom!) realizovali okrem holandskej aj doktorand VŠVU a stážista v ateliéri NL Architects Tomáš Amtmann a kurátorka SNG Monika Mitášová. Veľký záujem médií i verejnosti bol výsledkom kvalitou už tradične známych holandských prezentácií, rovnako však dobre zrealizovaného projektu. V kontexte uvedeného „premostenia“ navrhli architekti „obaliť“ tento architektonický tvar re:dizajnom aktuálnej veľkoplošnej automobilovej reklamy. Jednotlivé „pásy“ premostenia tak akoby odrážali pulzovanie áut na ulici pod galériou, dokonca samotnej propagovanej značky... Týmto okrem iného potvrdili aj príznačné témy vo svojich projektoch - automobilové cesty.

Šikmé tvary a vrstvenie funkcií

Koncepcia výstavy a spoločná modernistická téma - megalitické „zošikmené“ tvary - sa tak ľahko implantujú do zošikmeného priestoru, až vytvárajú maximálnu symbiózu: akoby bol tento navrhnutý exkluzívne pre výstavu a naopak. Pozdĺžny priestor premostenia je delený na svetlú a tmavú časť, čím provokujú už otrepanú otázku galérií: „biela kocka“ alebo „čierna krabica“? Tá svetlá (pod denným svetlom) ukazuje 50 posterov s projektmi, tá tmavá - intímna - ponúka sledovanie videoprojekcií delených na tri časti: Programuj, Parkovanie! a Remix.

Spôsob organizácie a navrhovania objektov v ateliéri NL Architects je založený na vytváraní vrstiev - akosi vrstvení funkcií. Akoby jedna funkcia „skrývala“ druhú - univerzitný bar je zastrešený basketbalovým ihriskom a preťatý skejtovou U-rampou. Výmenníková stanica je vo vnútri čiernej sochy, s diagonálne umiestnenou dierou, lezeckou stenou a jediným oknom slúžiacim ako basketbalový kôš. Alebo záhrada obalená vilou chrániacou jej primeranú klímu pred tuhou zimou...

Súčasný „highlight“ ateliéru - objekt Forum v Groningene - je vystavený v „čiernej krabici“ a najlepšie dokumentuje tvorbu vrstvenia, v ktorom sa tak nachádzajú všetky témy ateliéru súčasne. Architekt Kamiel Klaasse vysvetlil postupné ukladanie architektonických a urbánnych fikcií do seba a do jedného „komplexného“ tela. Dokonca to nazval na prednáške trefne ako „bábušky“. Dá sa povedať, že ich architektúra je akési rekombinovanie častíc a spájanie do nových celkov.

Nosným prvkom cesta ako strecha

Ťažiskovým a kritickým bodom ateliéru NL Architects je automobilový svet, asi najviac pertraktovaný a kritizovaný jav dnešných miest. Preto vo väčšej časti projektov vidíme túto tému ako primárnu. O tom presvedča aj samotné umiestnenie ich ateliéru - pod diaľnicou A4 v Amsterdame... Vystavený projekt - Parkdom/Automesto - rieši nové formy garáže, alebo Okružné mesto - vidíme ako závodnú dráhu nelegálnych pretekov v kombinácii s cestami vyššej kategórie v administratívnej časti mesta.

Cesta ako strecha je jedným z hlavných prvkov architektúry NL. To vidieť aj na projekte, kde mimoúrovňová diaľnica pretína centrum mesta a oddeľuje kostol od radnice. Zároveň predstavuje strechu nového verejného priestoru - hypermarketu, ihrísk, prístavu... s dôrazom na zachované a nové parkovacie plochy. Týmto vrstvením komunikačných plôch v špirálach, zalomených rampách alebo lineárnych trasách, programovými náplňami lokalizovanými pod „strechou-asfaltom“, tak vytvárajú nové druhy typológie.

NL Architects doniesli so svojimi projektmi naozaj silný a čerstvý závan z holandskej nížiny, čo v kombinácii s ich inštalovaním v „premostení“ bude naďalej dráždiť laickú aj odbornú verejnosť v otázke kvality tejto modernistickej architektúry. To, že ju takýmto spôsobom ocenili holandskí architekti, zrejme nie je len prázdne gesto. A môžeme sa hlavne tešiť z pocitu, že nám to povedali ľudia, ktorí si vážia dobrú architektúru. Mali by sme si z nich zobrať príklad.

Foto - autor

01.07.2009 09:10, Ing. arch. Miro Minca